

संस्कृत
५०.१०.८४

२-१०-१४

देवीसूक्त

६७८/सं. ८७

(1)

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिहरब्रह्माडुवाच ॥ जंतोरपि अमृतनोसाति
 कामसाह्ये निःशेषपाशपटलाधुदुरं निमीषः ॥ कल्याणदेशिककटाक्ष
 समाश्रयं चकारुष्यतो भवति शांभविदेविकेष्टाः ॥ १ ॥ मुक्ताविह्वल
 वती नवविदुमाभायत्रेतासस्फुरति तावक एव सद्यः ॥ एकः स एव भु
 वनत्रयसुंदरीणां कंदर्पताम्रजतिपंचशरेर्विनापि ॥ २ ॥ ये भावयंति
 मृतसहस्रिरेबुजाक्षीराप्यायमानभुवनाममृतेश्वरीणां ॥ तेलंघयंति न
 नुमातरलंघनीपंब्रह्मादभिः सुखमधीमपिकालकांक्षां ॥ ३ ॥ ये स्फा
 टिकाक्षगुणपुस्तककुण्डिकायाव्याख्याः संमुद्धितकरांशरदिंदुशुभ्रां ॥
 पद्मासनंचहृदये भवती यथास्तेमातः सविश्वकपिताकिंकचक्रवती ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिहरब्रह्माडुवाच ॥ जंतोरपि अमृतनोसाति ॥ १ ॥ मुक्ताविह्वल वती नवविदुमाभायत्रेतासस्फुरति तावक एव सद्यः ॥ २ ॥ ये भावयंति मृतसहस्रिरेबुजाक्षीराप्यायमानभुवनाममृतेश्वरीणां ॥ तेलंघयंति न नुमातरलंघनीपंब्रह्मादभिः सुखमधीमपिकालकांक्षां ॥ ३ ॥ ये स्फा टिकाक्षगुणपुस्तककुण्डिकायाव्याख्याः संमुद्धितकरांशरदिंदुशुभ्रां ॥ पद्मासनंचहृदये भवती यथास्तेमातः सविश्वकपिताकिंकचक्रवती ॥

(2)

देवि.
१

॥४॥ बर्हावतं सयुतबंधुरकेशपाशां गुंजावलीसुतघनस्तनहारशोभो ॥ श
मां प्रवालवदनां लकुमारहस्तां ह्योमैष नौमिशवसीं शंवरस्यकांतां ॥ ५ ॥
अर्धेनर्द्धिनवर्द्धिताललितेन सुगंधेकसंविभो पुरुषेवर्गमिदं स्वयेति ॥ आ
लीजनस्य परिहासवशांसिमन्नेमंदास्मितेन वदनेन जटीभवती ॥ ६ ॥ ब्रह्मा
उबुद्धुदकदंबेकसंकुलायमायोदधीविधिधुःखतरंगमाला ॥ आश्चर्य
मंबसठिती प्रलयं प्रधांतिल्यध्यानसंततिमहावड्यामुद्याग्नौ ॥ ७ ॥ दाक्ष
येजेति कुटिलेति गृहाननेति कात्यायनेति कमलेति कलावतेति ॥ एषां स
तीभगवती परमार्थतोपि सदृश्यते बहुविधानुनुवर्ती किंच ॥ संक्रोचामि श्रियदागि
रिजेतदानीं चाल्कं योस्तमसि भूमिवनामरूपः ॥ यदाविकाशमुपयासियदातदा
नीलं नामरूपगणनासु करी भवति ॥ ९ ॥ भोगाय भोविभवती कतिनः प्रणम्य भू

१

(2A)

किं करीकृतसरोजगुहासहस्रां॥ चिंतामणिप्रवयकाल्पितएवचोले कल्पद्रुमो
पवनएवचिरं चिरंतु॥१०॥ हंतुंत्वमेवंभवसीलदधीनमीशोसंसारतापमस्विलंदय
यापभ्रनां॥ वैकृतीकृरणसंहतिरेवदशाधर्मनिजं वामपितुं निजयैवरुष्या॥
११॥ शक्तिः शरीरमपिदैवतमेतरात्माज्ञानक्रियाकरणमानसजालमिह्ना॥ ऐश्व
र्यमायतवमाधरणायचत्वंकिलज्जसेतदपिदेविशशांकमौले॥१२॥ भूमौ नि
रुक्तिपादेतापयसीप्रतिष्ठाविद्यानलेमरुतिजातुतडिहृतेव॥ १३॥ योपितत्रवि
षसीध्रुवमंडलेदुर्निष्यंदमानयरमास्ततोपरूपा॥ १३॥ आनंदलक्षणम
नाहतनाभिदेशोनादात्मनापरिचर्यमानंलिंगंतिनेत्रसलिलेपुलकैश्चधन्यः॥
१४॥ ५५॥ परिनतंतवरूपमीशो॥ प्रस्यद्भुवेनमनसा५॥ लंघं चंडिकामपिनि
तीमतनोरुचिहंलंवेतनासिपुरुषएववनेजलेलं। लंघादुतास्विसलिले

मंडल सार्वभौमो ॥ ताने न देही तर कारण ६

(3)

२

स्विरि नस्त्रमुष्मा निःसारमेव मरिव लं हृदये यदि स्यात् ॥ १५ ॥ ज्योतीं विद्य
 त्रिविधं त्रिपदं त्रिभिस्तैः पदं बहुविधं धरणीय पते ॥ यद्वाति वायुरानिलाजल
 भूमितत्ते तस्वर्धमेव तव केवलमेव ॥ १६ ॥ यावत्पद पदस्य रोजयुगं लं
 दीयं नांगीकुरेति हृदये पि जगत्तरण्ये ॥ तौ तौ द्विजकीर्णतटिका कुटिलत्र
 शस्त्रं स्वर्गं महात्मयिनां प्रलयं प्रजंती ॥ १७ ॥ यद्देवयानपितृयानविहा
 रमेकं कृत्वा मनः कुरणं पंचकस्य पचीति पाकीति नयांति निजांगमत् ॥ १८ ॥ स्थ
 लासु मूर्ति सुमुखी प्रमुखी सुमूर्ति तस्या श्रयापितव वैभवमंबयस्या ॥ प्रसं
 गिरामपि शशक्यत एषि वत्स पाशास्ततां ॥ खंभयेति तितितिसितव्यं ॥ १९ ॥ का राम
 लाभिः कोटिरुचि मंबषड्भु शुभा बाला वनेषु भवती मन्तौ घृष्टिः ॥ २० ॥
 त्रयामां घनस्तन कटाक्षसकली कृतौ रध्यायंति ये तव भवंति गुरवो भवंति ॥ २१ ॥

ल

राम

२

(3A)

ध

विद्यापरां कतिचिदंबरमं विद्ये चिर आनंद लेख कतिचि लुत्ति विनापः ॥ लोपिथ
 माहुरपरे भयमा मनामसाधाद पारक रणां गुत कृति मेव ॥ २१ ॥ कुवलयदल
 नीलंबं पुरस्त्रिाधके शोपृथुतरसकुमारं कीर्तिकांतापिलग्या ॥ किमपिब
 हुतिरुक्तैः स्वस्वरूपे प्रपन्नः सकलादुपनमातः संनिधं संनिधत्ते ॥ २२ ॥ वारु
 प्यकोमलकटाक्षवि राजमानसंसादत्तारिणिविधे सकलादिहं श्री ॥ लोदेवि
 वंदितपद्ममरादिभूतां वागे श्वरीमहमनंत गुणं श्रयोति ॥ कलातीती कला
 मालो सारासारनिवेवितो ॥ अनेघा वसमोघा व प्रेतामि शरणं गिरं ॥
 २३ ॥ आजीविधात्री कल्याणी धाराधारणस्वरुपमां ॥ अपि योनि मनेघा व
 वाचलां शरणं व्रजेत् ॥ २४ ॥ आजीपुराणी ममृतां सद्धितीयां सनातनी ॥
 परावरेण्यां वरदां वरसृष्टां वरप्रियो ॥ २५ ॥ शुभां सरस्वतीं देवीं स्वशि

(4)

दानं दत्तुं पिपीं ॥ तान विज्ञानरूपा देवी सांशरणं व्रजेत् ॥ मा कूटयेत्तु वाच
 शतैस्तु स्ववसाने तु प्रादुर्भाता कृतामपि ॥ महासरस्वती देवी त्रोगावचनं नृणां ॥
 ॥२८॥ देव्युवाच ॥ वरं वदयान् द्रुते कर्मलोडु वस्तुष्टु तौ ॥ क्लृप्त्या मया तो देवेश
 स्वतोषममवाग्भवेत् ॥ २९ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ वद देवी प्रसन्नोसि वर दे वर देवरी ॥
 खड्गो देह मोक्षार्थं वरं वंधरि मोक्षनी ॥ ३० ॥ देव्युवाच ॥ एवमृत्कृमहाभा
 ग कर्मलोडु वमारिषु ॥ मत्प्रसादात्सदा निखं निर्मला बुधिरस्तुते ॥ ३१ ॥ महा
 सरस्वती क्लृप्तं यत्नयात्तानां विधिं ॥ तस्यै दत्तप्रतापो मे निशामय वनो मम ॥
 ३२ ॥ विना सरस्वती क्लृप्तं देव्यै यथाऽडिकां पठेत् ॥ ब्रह्महत्यां गतिं यांति सावमा
 प्राप्तिं हारुणं ॥ ३३ ॥ निर्दोषं तस्य पादोत्ति मम वाक्यानि यंत्रं चार ॥ अन्धे न राम
 पाठिता देवी धर्म मोक्षार्थं कामदा ॥ ३४ ॥ ऋषिरुवाच ॥ इत्युक्त्वा धर्ममात्रोत्ति ॥

पू

राम ३

(4A)

तिमहाप्रवसरस्वती ॥ वरेण सुंदरीयातु लोककल्याणभाषिणी ॥ हरउवाच ॥
यो मामनंतमुनयः प्रकृतीं पुराणीं विधेति यां श्रुतिरहस्यविदो गृणोति ॥ ता
मर्धपद्मविलसंकररूपमुद्रां देवीममन्यकारणं शरणं प्रपद्ये ॥ ३६ ॥ अ
वस्तवेषु तं वतापदकर्त्तृकाक्षिनि कुंक्षीभवन्ति वचसा मपि गुंफितानि ॥
डिंभस्य मे स्मृतिरिमो जनपूजकपीवास्तव्युनिघ्नहृदयो भवती धुनो
ति ॥ ३७ ॥ ध्यानेति विंदुरिति तारिति वादयेती दुल्लेखवाग्भवति नूरिति मा
तृकेति ॥ निष्पदमानवसुधास्यरूपावबोधां विद्योतसे मनसि भाग्यवतां
जनानां ॥ ३८ ॥ आविर्भवत्युल्लसति हतिभिः शरीरैर्निष्पदमानसलि
लेर्नयने अनित्यं ॥ धामिन् श्वगद्गदपदाक्षिरूपासतेपेपाक्षौतवांबसु
वनेषु तेषु धन्या ॥ ३९ ॥ वक्रैर्यदुत्तननिर्नयने भवत्यास्तस्ये नमो य

(5)

दापदेविशिरः क रोति ॥ चेतश्चयश्चापिपरापणमेतराणिकंस्यापिकैर
पि भवन्ति तयो विशेषैः ॥ ४० ॥ अलालवालकुहरादुरिताभवानानिनि
द्यषट्स्वरसिजानिताडिद्धतेव ॥ भयोपितत्रविषयी ध्रुवमंडलेन्दुनिष्यदमा
नपरमामृततोयरूपा ॥ ४१ ॥ यद्यं यदा मदनमेकमनेकधत्तेमुग्धः कदाक्ष
विधिरंकुरुयांचकार ॥ यत्तेतदात्रभृतिदेविललाटनेत्रेसत्यंरियैवमुकुली
कृतमिंदुमौली ॥ ४२ ॥ अशानसंभवममा कलिता न्वयाहिति १२ः कपालिन
महाधरा मदितीयं ॥ एवैककारगृहणे मगतो भवत्या संभ्रकएवविबुधेगिरि
राजकन्ये ॥ ४३ ॥ चर्मंबरंचशवभस्मविलेपनंचभिक्षाटणंचनटणंचप
रेतभूमौ ॥ वेतालसंहतिपरिगृहतांचमंभो शोभा बहंति गिरिजेतवलाहचर्पा
त् ॥ ४४ ॥ श्रुतिः ॥ ओ-हीश्वते लक्ष्मीश्वपत्न्यो ॥ अहोरात्रेपाश्वे ॥ नक्ष

राम

३

(5A)

शारि रूपं ॥ अश्विनौ व्यासं ॥ इष्टं मनीषाणां ॥ अतुं मनीषाणां ॥ सर्वं मनीषाणां ॥
श्रीं गंधदारां दुराधर्षीं नित्यपुष्टां करीषिणीं ॥ ईश्वरीं सर्वभूतानां तामिहोपवृ
ये श्रियं ॥ ऋषिरुवाच ॥ इति स्तुत्यधसाने स्यादं दृष्टो रमिते तत्र सा ॥ प्रादुर्भूता
महा लक्ष्मी महिषासुरमर्दिनी ॥ ४५ ॥ श्री देव्युवाच ॥ व्रीयतामीप्सिता देवी
कामस्ते कमलापते ॥ ददाम्यहं तव सदा देवी स्तुतवशी कृता ॥ ४६ ॥ श्री भ
गवानुवाच ॥ यदि दास्यासि मे देवी वसं सकरुणा भवतु ॥ त्वमेव मरिचलाभ
क्तिः सदा मे स्तुतुष्यामयी ॥ ४७ ॥ किंचिदस्ते विधातव्या रूपा सिद्धि वरोत्तमः ॥
यत्प्रसादात्प्रसन्नो लंबवश्या नंददायिनी ॥ ४८ ॥ देव्युवाच ॥ एवमस्तु न
हा विलोकीति रत्ने हानुपालिनी ॥ अतुलस्य प्रतापो हि सदा भवतु सत्तम ॥
४९ ॥ महा लक्ष्मी विनास्तुतं देव्यं यश्चिच्छिभं पठेत् ॥ मातृगामी सा विशो यं पा

(6)

पंभवतिपुष्कलं ॥ ५० ॥ इत्येस्मिन् कापि विमलास्थापिता त्विधिरुत्तमा ॥ य
स्य प्रसादतो जंतो भुक्तिमुक्तिं प्रयच्छति ॥ ५१ ॥ इति ते व्याहृतं ससंविज्ञातव्यं
रमापते ॥ न वास्तु विमलाकीर्तिः स्वर्गपादानुसारतः ॥ ५२ ॥ ऋषिरुवाच ॥
इत्युक्त्वा तर्दधे मायामहालक्ष्मीवरप्रदा ॥ नारायणं जगन्नाथं सर्वाद्यब
हुधान्तप ॥ ५३ ॥ सुंदरी त्रियुगाकामा गामिनी स्वाधकप्रिया ॥ अमोघास
त्यवचना विमोहिनी मोहरूपिणी ॥ ५४ ॥ अमृतेशिव कल्याणी कारुण्यक
रूपा कला ॥ कलातीता कोमलोगी कर्तुणा विश्वनाथका ॥ ५५ ॥ विघ्नकत्री वि
घ्नहंभी विघ्नेश्वी विघ्नप्रशिणी ॥ कामारव्या कामनिलया कामेश्वी रामा
लीनी ॥ ५६ ॥ त्रिशंडयोनिमुद्रा च धेनुमुद्रा च खेचरी ॥ वर्या कुशाक्षवि
णी च मोहिनी मदभाजिनी ॥ ५७ ॥ मंदप्रिया दुरांध्या काला कालविनाशि

राम
५

(6A)

नी॥ काष्ठाकुलेशी कल्याणी सुकल्या कल्पकारिणी॥ ५८॥ कोमलंगी
विश्वमाता युगेत्री च युगंधरा॥ ब्रह्माविष्णुविमोहचमोहिनी स्तंभिनी परा॥
५९॥ श्रीमोद्यासत्यसंकल्यासत्यासत्यविनाशिनी॥ सत्यग्रामासत्यवा
होसत्यवश्यजनप्रिया॥ ६०॥ त्रासीरवाशिनी वासा निर्भद्रा वामदक्षिणा
कपाली कुंडली काली काली कालविनाशिनी॥ ६१॥ गीतागीताप्रिया
गाथासुगीताध्यानशालिनी॥ विश्वयोनिर्विश्वमाता विश्वबंधक्रिया
मयी॥ ६२॥ श्रीविरवाच॥ इति सत्यवसाने कृतु श्रीशंभोः शूलधारिणी॥
महाकाली कलातीता प्रोवाच वचनं महत्॥ ६३॥ देव्युवाच॥ स्तुत्यान
याते माहेशी सत्तुष्टं मम मानसं॥ वरं वरय भद्रं ते प्रार्थनी दधि कृत्स्निव॥ ६४॥
शिव उवाच॥ तवामलौ सदा देवी जयतां भाति रत्नमः॥ यत्रायेव वरं दे

(७)

दे० स्तु०

व्रजे

वी प्रार्थितो मे कृपा कुरु ॥ ६५ ॥ देव्युवाच ॥ एवमस्मिन्निदेषे शस्त्रं तांते पाव
नं क्षितो ॥ दुर्लभं भवतां देवसर्वासास्त्रि विधायकं ॥ ६६ ॥ महाकाली विनास्त्रं
त्वं पटेससत्रातीन्तरः ॥ दारुणं नरकं गच्छेत्त शौ व्याहृतः शिवः ॥ ६७ ॥ अ
न्यत्र श्रुयतां देवससशत्या फलं भवेत् ॥ यस्य स्मरणमात्रेण ब्रह्म ह्योषि
यं भवेत् ॥ ६८ ॥ इति आगमसारे हरिहरब्रह्माविशचितं देवी स्तुतं समाप्तं ॥
अहं हरेतिर्वसुभिः ० वर्गद्वयं पटेत् ॥ यदाग्बदंसविचे ० ऊं कूा देवीं वाच ०
प्रणो देवी स ० सक्तुमिव तित ० गोशमिमायस ॥ अभिगीर्तिर्यदतो ननु
माप्याय हरिषो वर्धमानः ॥ यदास्तोत्तभ्यो महिगोत्रो रजासि भ्रायिष्टभाजो
अथ ते स्याम ॥ ब्रह्म प्रावादिभ्रतत्रो माहास्त्रीत् ॥ ओं शोतिः शोतिः शोतिः ॥ ६९ ॥
इति श्रुति आगमसारे देवी स्तुतं संपूर्णं श्रीसांबसदाशिवाप्यर्पणमस्तु ॥ ६९

(३५)

श्री॥ स्मरामि देवदेवेश वक्रतुंड महाबलं ॥ षडशरं कृपासिंधुं नमामि त्रुण
मुक्तये ॥ १ ॥ महापापतिं देवं महासत्त्वं महाबलं ॥ महाविघ्न हरं देवं नमामि ॥ २ ॥
एकाशरं त्रैलोक्यं मे कवलसनातनं ॥ एकमेवाद्वितीयं तु नमामि ॥ ३ ॥ शुक्रो
वरं शुक्रवर्णं शुक्रगंधानुलेपनं ॥ सर्वशुक्रमयं देवं नमामि ॥ ४ ॥ रक्तो व
रं रक्तवर्णं रक्तगंधानुलेपनं ॥ रक्तपुष्पैः पूज्यमानं नमामि ॥ ५ ॥ कृष्णो व
रं कृष्णवर्णं कृष्णगंधानुलेपनं ॥ कृष्णयशोवर्धनं नमामि ॥ ६ ॥ पीतो वरं
पीतवर्णं पीतगंधानुलेपनं ॥ पीतपुष्पैः पूज्यमानं नमामि ॥ ७ ॥ धूम्रो वरं
धूम्रवर्णं धूम्रगंधानुलेपनं ॥ धूम्रपुष्पैः पूज्यमानं नमामि ॥ ८ ॥ सर्वात्म
कं सर्ववर्णं सर्वगंधानुलेपनं ॥ सर्वपुष्पैः पूज्यमानं नमामि ॥ ९ ॥ एतत्तत्रै
षा हरस्तोत्रं त्रिसंध्यायः पठेन्नरः षण्मासाः ॥ चतुरे तस्य त्रुणैर्दो न संरा
यः ॥ १ ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे त्रुणहृत् श्रीमहागणपतिस्तोत्रं स्वरं मस्तु ॥ ॥

(8)

॥ हिरण्यवर्णमितिपंचदशार्चस्यस्तत्तस्य अनेदकर्मश्रिकृतश्रवणः ॥ प्रथमा
द्वितीया तृतीया चतुर्थी पंचमी षष्ठी त्रिष्टुप् ॥ सप्तम्या नुष्टुप् ॥
अंसा प्रस्तारपान्तिरिति ० दंसि ॥ महालक्ष्मीदेवता ॥ इष्टार्थेनपेविनियो
अपन्यासः ॥ हिरण्यवर्णायै महालक्ष्मै श्री दुष्टाभ्यां नमः ॥ श्रीं हरिणीम
हा लक्ष्मीतर्जनीभ्यां ॥ श्रीं सुवर्णरजतस्त्रजायै महालक्ष्मै मध्यमा
श्रीं चंद्ररूपिण्यै महालक्ष्मै अनामिकाभ्यां ॥ श्रीं हिरण्यपीं महालक्ष्मी
कनिष्ठिकाभ्यां न ॥ जातवेदीमहावहेति भरतलकरवृष्टाभ्यां नमः ॥
एवं हृद्यादिहृतिषडंगः ॥ हिरण्यवर्णमिति सिरसी ॥ तां म आ व ह जा नै
त्रयोः ॥ अश्वपुर्णार कर्णयोः ॥ कां सो स्मीतां नासिके ॥ चंद्रां प्रभासां
मुखे ॥ आदिस्यवनेति म श्रि धार्या ॥ दुपैतु मां दे वा वौ ॥ इति पासाम ॥ ६६
ये ॥ गंधद्वारां दुरा नाभो ॥ मनसः काममा कुर्ति लिंगे ॥ कर्दमेन प्रजागुसे

(8A)

श्रीं अपस्त्रजंतु इहये ॥ श्रीं आर्द्रा पुष्करिणी • जानुदये ॥ श्रीं आर्द्रा यः करि
णी जंघदये ॥ ताम आवह • पादयोः ॥ श्रीं यः भुवि प्रयतो • सर्वं जे ॥ अरुण
कमलसंस्थां तद्वजः पुंजवर्णां वरकमलधातिष्ठं ॥ सीतियुग्मां बुजाच ॥ मणि
मुकुटविशिखां लंभता पुष्यजाते भवतु भुवनमाता सेततं श्रीं श्रियेश्वर ॥
समचरणसरोजं सान्दनी लोभुजा वंजघननिहितपाणी ॥ मंडलं मंडनानां
तरणतुलसिमा लारकां जनकां चनेत्रसदयदवलहासं विटलं चिंतयामि ॥
॥१॥ श्रीं हिरण्यवर्णां हरिणीं सुवर्णरजतस्तजां ॥ चंद्रां हिरण्यमयीं
लक्ष्मीं जातवेदो ममावह ॥ ताम आवह जातवेदो लक्ष्मीं मलयगा

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com